



Centraal Orgaan opvang asielzoekers

Gemeente Hardenberg
t.a.v. college van burgemeester en wethouders
Postbus 500
7770 BA Hardenberg

Centraal Orgaan opvang asielzoekers

Unit Huisvesting

Rijnstraat 8
2515 XP DEN HAAG
telefoon 088-7157000
postadres postbus 30203
2500 GE DEN HAAG

| | | | |
|-------------|--|------------------|--|
| datum | 12 oktober 2020 | inlichtingen bij | J.J. Keuvelaar |
| onderwerp | Verlenging bestuurs- overeenkomst azc / overlastaanpak | telefoon | 06 2649 2158 |
| ons kenmerk | CDR-441608 | e-mail | sjaakkeuvelaar@coa.nl |

Geacht college,

Op donderdag 17 september heeft een afvaardiging van de gemeente Hardenberg een bezoek gebracht aan het azc Hardenberg. Bij dit bezoek waren de betrokken wethouder en de waarnemend burgemeester aanwezig. Er was veel aandacht voor de goede samenwerking, de positieve evaluatie, de participatie van de bewoners van het azc met behulp van inwoners van Hardenberg, alsmede voor het voorkomen van overlast door aanwezigheid van het azc.

Het COA is uitermate tevreden over de goede samenwerking in Hardenberg met de gemeente, overlegcommissie en diverse samenwerkingspartners in de gemeente. Door de ondersteuning van vrijwilligers uit de omgeving voelen de bewoners van het azc zich zeer welkom. De Participatie Balie gehuisvest bij In Beeld op initiatief van de gemeente, levert hieraan een grote bijdrage. Het COA waardeert ook deze inzet zeer en heeft dan ook al te kennen gegeven graag een verlenging van de bestuursovereenkomst te zien.

Wij herkennen evenwel ook de signalen over overlast in de gemeente en gaan hier uiterst serieus mee om. Landelijk, maar ook specifiek in de gemeente Hardenberg. De afgelopen jaren is er door het COA en andere organisaties, onder regie van het Ministerie van Justitie en Veiligheid, al veel gebeurd om de overlast zo veel mogelijk te beperken. De ontwikkelingen staan echter niet stil: er is hard gewerkt aan een uitgebreide aanpak van deze thematiek. In deze brief willen we u daar nader van op de hoogte stellen.

Correspondentie uitsluitend
aan het postadres met
vermelding van de datum en
het kenmerk van deze brief

Landelijke ontwikkelingen overlastaanpak

Landelijk is er veel aandacht voor overlastbestrijding, met daarin ook nieuwe ontwikkelingen die effect zullen hebben op de situatie in Hardenberg. Er is sprake van een ontmoedigingsbeleid voor bepaalde doelgroepen om naar Nederland te komen, maar ook van een integrale aanpak van de daadwerkelijke overlastgevers.

Nieuwe opvang spoor 2

Eén van de belangrijke ontwikkelingen is de nieuwe, extra sobere opvang voor spoor 2, onlangs gestart in Budel en Ter Apel. Onder spoor 2 vallen vooral asielzoekers uit veilige landen. Zij maken weinig kans op asiel in Nederland. Een deel van de bewoners uit deze groep is op dit moment bovendien relatief vaker in beeld als overlastgever.

Deze nieuwe opvangvorm is soberder, waarbij in de dagelijkse begeleiding een stevige nadruk ligt op toezicht, zodat bewoners beschikbaar zijn voor hun asiel- en terugkeerprocedure. De asielaanvragen van de asielzoekers in de spoor-2-opvang worden versneld en met voorrang afgehandeld, zodat de huidige capaciteit van deze opvang vooralsnog voldoende lijkt om alle nieuwe spoor-2-aanvragen blijvend aan te kunnen. Bewoners krijgen geen eet- en leefgeld, maar verstrekkingen in natura. Er is een stevig team dat op korte termijn aangevuld gaat worden met DJI-personeel. Ook is er een relatief hoge bezetting op de werkvloer. Hierdoor wordt Nederland naar verwachting minder aantrekkelijk voor deze groep.

Door de opening van deze locaties, is het de bedoeling, dat deze groep op termijn (de locaties worden beheerst opgebouwd) niet meer opgevangen wordt op andere locaties in Nederland en dus ook niet meer in Hardenberg.

Top-X-aanpak

De overlastgevers vormen een relatief kleine groep binnen de totale populatie asielzoekers. In totaal gaat het om ongeveer 1% van het geheel. Deze kleine groep bepaalt echter vaak de beeldvorming en verpest het voor de 99% van onze bewoners die zich wel goed gedragen. Dit probleem staat op het netvlies van het Ministerie van Justitie en Veiligheid, het COA en alle andere ketenpartners. Hiervoor is dan ook een speciale aanpak in het leven geroepen. Als een asielzoeker vijf of meer misdrijven of overtredingen pleegt, dan wel één misdrijf met grote impact, komt een asielzoeker op de top-X-lijst.

Als een asielzoeker op deze lijst staat, wordt hij nauwlettend gevolgd door de betrokken organisaties in de migratie- en strafrechtketen. De overheid zit deze overlastgevers op de huid, en er geldt een zero-tolerancebeleid. De overlastgevers krijgen bijvoorbeeld een gebiedsverbod, er worden vrijheidsbeperkende maatregelen genomen, we doen aangifte en zetten zo vaak als mogelijk in op versneld vertrek uit Nederland. Bij het Ministerie van Justitie en Veiligheid zijn hiertoe vier ketenmariniers aangesteld. De ketenmariniers pakken de overlast niet in hun eentje aan. Ze trekken intensief op met de verschillende organisaties die betrokken zijn bij de opvang van asielzoekers. Het gaat onder meer om gemeenten, politie, Openbaar Ministerie, de IND, het COA en de Dienst Terugkeer en Vertrek. De sleutel tot succes bij deze aanpak is samenwerking.



Begin dit jaar is in het noorden van het land gestart met de top-X aanpak. Deze aanpak wordt inmiddels landelijk uitgerold. De ketenmariniers zijn al betrokken bij azc Hardenberg, en zullen in de toekomst intensiever ingezet worden bij de aanpak.

HTL

De zwaarste overlastgevers worden overgeplaatst naar de Handhaving- en Toezichtlocatie (htl). Deze htl in Hoogeveen is de opvolger van de extra begeleiding- en toezichtlocatie (ebtl).

Per 13 mei 2019 is op deze locatie in Hoogeveen een strenger regime doorgevoerd. Er zijn extra maatregelen getroffen, zoals de inzet van gewapende Buitengewone OpsporingsAmbtenaren (BOA's) om de vrijheidsbeperkende maatregel nog beter te handhaven. Ook is het gebied waarbinnen de asielzoekers zich mogen begeven verkleind. Bovendien mogen de bewoners alleen bij goed gedrag naar een winkel, onder begeleiding van htl-personeel. Het strengere regime gaat nadrukkelijk niet gepaard met strengere toelatingseisen tot de htl. Wel moet vanuit het betrokken azc goed gemotiveerd worden waarom iemand naar de htl zou moeten. Azc Hardenberg werkt goed samen met de htl en weet waar nodig goed de noodzaak tot overplaatsing te motiveren.

Ambulant Overlastgevers Team (AOT) en ROV-beleid

In september jl. is het COA gestart met een ambulant overlastgeversteam. Dit team geeft voorlichting en training aan COA-personeel om nog gericht en effectiever met overlastgevers om te gaan.

Het COA heeft verschillende maatregelen voorhanden om bewoners te confronteren met de negatieve impact van het incident/getoonde gedrag. Onderdeel hiervan is het Reglement Onthoudingen Vertrekkingen (ROV). Dit reglement is in juni jl. aangepast. De ROV-maatregelen hebben grotendeels betrekking op het inhouden van (een deel van de) financiële wekelijkse verstrekkingen. De overige verstrekkingen, zoals verzekering tegen medische kosten en wettelijke aansprakelijkheid, blijven gecontinueerd. Bij zware overtredingen kan een bewoner de opvang op het azc Hardenberg ontzegd worden. Om te voorkomen dat betrokkene 'gaat zwerven op straat', wordt sobere opvang aangeboden in de vorm van time-outplekken op een andere locatie in Nederland. Dit betekent dat overlastgevers in azc Hardenberg dus niet op straat belanden in de eigen gemeente, maar uitgeplaatst worden naar een andere locatie. Op dit moment zijn er voldoende time-outplekken in het land beschikbaar.

Locatiespecifieke overlastaanpak

Behoud staande aanpak

In het azc Hardenberg is al een duidelijke aanpak, in samenwerking met de gemeente. Het gaat hierbij om een breed scala van maatregelen en oplossingen die goed werken in de specifieke casus van Hardenberg: intensieve samenwerking, consequenties op locatie voor overlast buiten de locatie, overleg met alle betrokken partijen, in beeld hebben van de overlastgever, registratie, beveiliging, een appgroep voor omwonenden, afstemming met



landelijke initiatieven en een geïntensiveerd cameratoezicht voor bepaalde groepen. Deze aanpak, die voortkomt uit de pilot CIAO (Casus Intensieve Aanpak Overlastgevers), zal worden gecontinueerd op azc Hardenberg.

Inzet Ketenmariniers

Er zijn bijzonder goede ervaringen met de inzet van ketenmariniers op andere locaties. Betrokkenheid heeft daar geleid tot sterke daling van de overlast in de kernen. De ketenmarinier is vaak gericht op de groepsdynamiek. We hebben afgesproken dat de ketenmariniers de komende periode intensiever in samenwerking met locatiemanager, politie en winkeliers gaan kijken wat de beste aanpak is in Hardenberg.

Extra beveiliging

Normaliter huurt het COA overdag één beveiligers in, en buiten COA-werktijden drie beveiligers. In Hardenberg wordt 's nachts gewerkt met een extra beveiligers, zodat er ook gewerkt kan worden met twee op locatie en twee die een ronde lopen op of buiten de locatie. Zolang COA en gemeente dit noodzakelijk achten, blijven we werken met deze extra beveiligers.

Verbetering kwaliteit beveiliging

De kwaliteit van de beveiliging heeft de aandacht van de gemeente én het COA. Niet altijd krijgt het COA van het ingehuurde beveiligingsbedrijf de kwaliteit van beveiligers die is uitgevraagd. Het gaat hierbij o.a. om ervaring, het lopen van nachtelijke rondes en aanwezigheid buiten het azc. Inmiddels ligt er een plan van aanpak van Trigion. Waarborgen voor kwaliteit zijn ingebouwd en er komt een andere teamleider die meer ruimte krijgt om te managen en coachen. Als de situatie niet naar tevredenheid wordt opgelost, is het inschakelen van een ander bedrijf één van de te overwegen opties. Het COA en de gemeente houden hierover nauw contact.

Doelgroepen in Hardenberg

De verhouding van de diverse doelgroepen zal niet wezenlijk afwijken van de landelijke afspiegeling. Dit betekent dat er niet onevenredig veel asielzoekers uit potentieel problematische doelgroepen in Hardenberg zullen komen. Met de speciale opvang voor spoor 2 en andere maatregelen die komst en verblijf van deze problematische doelgroepen naar Nederland ontmoedigen, is de verwachting dat ook in Hardenberg deze populatie zal afnemen.

Ik hoop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben over de laatste ontwikkelingen in de overlastaanpak.

Hoogachtend,
Centraal Orgaan opvang asielzoekers

drs. J. Kapteijns
lid van het bestuur, plv. bestuursvoorzitter